

Liikenne- ja viestintävirasto

Häiriötilanneluokittelu ja raideliikenteen häiriöiden ilmoittaminen

15.3.2022
Jouko Pirttimäki

Taustaa ohjeen laadinnalle

Taustalla laki Valtioneuvoston tilannekeskuksesta 300/2017

- ▶ Tasavallan presidentin ja valtioneuvoston päätöksenteon ja toiminnan tukena valtioneuvoston tilannekeskus.
- ▶ Välittää eri ministeriöiden hallinnon kuvaa ja toimii tilannekuvan ylläpitäjänä normaaliolojen häiriötilanteessa ja poikkeusoloissa.
- ▶ VN-TIKE:n tehtävänä on: 1§
 - ▶ 1) koota ja analysoida tietoa turvallisuustilanteesta ja sellaisista häiriöistä ja niiden uhkista, jotka vaarantavat yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja; (YTS)
 - ▶ 2) hoitaa ja koordinoida 1 kohdassa tarkoitettuihin tilanteisiin liittyvistä vallitsevista olosuhteista, tilanteen synnyttäneistä tapahtumista, tilannetta koskevista taustatiedoista ja tilanteen kehittymistä koskevista arvioista sekä eri toimijoiden toimintavalmiuksista laadittavan kuvauksen (tilannekuva) ylläpitämiseen, kokoamiseen, yhteensovittamiseen ja välittämiseen liittyviä poikkihallinnollisia tehtäviä;
 - ▶ 3) jakaa 1 kohdassa tarkoitettua yhteen sovitettua tietoa tasavallan presidentille, valtioneuvostolle ja muille viranomaisille.

Taustaa..Laki valtioneuvoston tilannekeskuksesta

- ▶ 2 § Velvollisuus ilmoittaa turvallisuustapahtumas
- ▶ **Ministeriön ja hallinnonalan viraston ja laitoksen** on ilmoitettava valtioneuvoston tilannekeskukselle sellaisesta toimialaansa koskevasta onnettomuudesta, vaaratilanteesta, poikkeuksellisesta tapahtumasta tai muusta vastaavasta häiriöstä tai häiriön uhkasta, jolla voi viranomaisen arvion mukaan olla merkitystä muodostettaessa tilannekuvaa (*turvallisuustapahtuma*)
- ▶ 3 § Valtioneuvoston tilannekeskuksen tiedonsaantioikeus
- ▶ Valtioneuvoston tilannekeskuksella on sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään, oikeus saada viranomaiselta tilannekuvan kokoamiseksi luovuttavan viranomaisen välttämättömiksi arvioimat tiedot turvallisuustapahtumaan johtaneista olosuhteista, turvallisuustapahtuman paikasta ja ajankohdasta, turvallisuustapahtuman vaikutuksista, toimivaltaisen viranomaisen toimenpiteistä sekä muista näihin rinnastettavista seikoista.

Taustaa ohjeen laadinnalle

- ▶ Raideliikennelaki
- ▶ [172 §](#) Tilannekuvan muodostamiseksi tarvittavien tietojen ilmoittaminen
- ▶ Rautatieliikenteen harjoittajan, rataverkon haltijan, liikenteenohjauspalvelua tarjoavan yhtiön tai yhteisön ja **159 §:ssä tarkoitetun toiminnanharjoittajan** on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle **viipymättä** sellaisista niiden tietoon tulleista tapahtumista, jotka voivat vaikuttaa tilannekuvan muodostamiseen. Liikenne- ja viestintävirasto voi pyytää ilmoittajalta lisätietoja ilmoitetusta tapahtumasta.
- ▶ Edellä 1 momentissa tarkoitetut **tiedot ovat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n nojalla salassa pidettäviä**. Lisäksi Liikenne- ja viestintävirasto voi pitää salassa 1 momentissa tarkoitettua tietoa koskevan seikan, jos tiedon antaminen siitä vaarantaisi tietojen saannin tulevaisuudessa.
- ▶ Liikenne- ja viestintävirasto **voi antaa tarkempia määräyksiä** ilmoitettavista tapahtumista sekä niiden ilmoittamisesta.

Taustaa ohjeen laadinnalle

- ▶ **Määräys liikenne- ja viestintäministeriön varallaolopäivystyksestä varallaolopäivystykseen liittyvän tiedonkulun järjestämisestä hallinnonalalla, 24.1.2022**
 - ▶ Liikenne- ja viestintäviraston tulee ilmoittaa LVM-vop sekä valtioneuvoston tilannekeskukselle (VNTIKE) uhkista ja tapahtumista, jotka vaikuttavat liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan vastuulla olevien yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa määriteltujen, tehtävien toteuttamiseen tai muutoin yhteiskunnan turvallisuuteen.
 - ▶ **Kiireelliset tiedot:**
 - ▶ Liikenne- ja viestintäverkkoihin ja niihin liittyvien palvelujen toimintaan tai turvallisuuteen liittyviin vakaviin häiriöihin liittyviin kiireellisiksi luokiteltuihin tietoihin
 - ▶ Huoltovarmuuskriittisiin tai yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisiin yrityksiin liittyviin häiriöihin
 - ▶ Tilanteisiin, **jotka saattavat** herättää laajaa julkista mielenkiitoa Suomessa ja kansainvälisesti
 - ▶ Tilanteisiin, jotka saattavat edellyttää valtioneuvoston toimenpiteitä

Taustaa ohjeen laadinnalle

- ▶ **Määräys liikenne- ja viestintäministeriön varallaolopäivystyksestä ja varallaolopäivystykseen liittyvän tiedonkulun järjestämisestä hallinnonalalla, 24.1.2022**
- ▶ **Esimerkkejä kiireellisistä häiriötiedoista:**
 - ▶ *”Merkittäviä liikennehäiriöitä aiheuttavat onnettomuudet, häiriöt tai terroriuhka. Mittavia infra- ja kalustovaurioita aiheuttavat onnettomuudet. Useita uhreja vaativat liikenneonnettomuudet”*
 - ▶ *”Laaja tietosuoja tai tietoturvaloukkaus. Laaja palvelunestohyökkäys”*

Ohje raideliikenteen häiriöiden ilmoittamisesta TRAFICOM/428478/03.04.02.01/2021

1) Tilannekuvaan vaikuttavien häiriöiden luokittelua eli toimintamallia raideliikenteen häiriöiden luokitteluksi ja ilmoittamiseksi

- ▶ Malli pohjautuu löyhästi viestintäpuolella käytössä olevaan malliin
- ▶ Mallissa häiriöt luokitellaan A-D tasoihin, joista A-luokan häiriöiden ilmoitusaika on lyhin ja ilmoitusketju pisin. D-luokan häiriöitä ei tarvitse ilmoittaa.

2) Raideliikenteen häiriöiden ilmoittamista koskevaa ohjetta, joka kattaa sekä tilannekuvaan vaikuttavat häiriöt, onnettomuudet ja vaaratilanteet ja tietoturvahäiriöt

- ▶ Tilannekuvaan vaikuttavien häiriöiden luokittelu osaksi ohjetta

Traficomilla olisi myös määräystoimivalta tilannekuvaan vaikuttavien häiriöiden ilmoittamisesta, mutta työ käynnistetään ohjeena (kehittyvä toimintaympäristö ja kehittyvät toimintatavat)

Ohje astuu voimaan 1.5.2022

- ▶ Ohjeluonnos lausutettiin työhön osallistuneilla toimijoilla alkusyksystä
 - ▶ Useita lausuntoja, joiden huomiot pystyttiin monin paikoin huomioimaan
- ▶ Lausuntokierros pidettiin marras-joulukuun vaihteessa
 - ▶ Lausunnot 4 toimijalta. Lausuntojen muutostoiveet lähinnä hienosäätöön verrattavaa

Ohje lähtökohtaisesti vain kerää jo olemassa olevat velvoitteet yksiin kansiin. Ainoana uututena on tilannekuvaan vaikuttavissa häiriöissä käyttöön otettu häiriöluokittelu.

Lausunnoissa esiinnostettua 1/2

- ▶ Toiveet yksinkertaistaa/selkeyttää ohjetta
 - ▶ Kappale tulevista muutostarpeista poistettu ja kappale muusta huomioitavista yhdistetty tarpeellisilta osiltaan johdantoon
 - ▶ Ilmoituskanavia yksinkertaistettu – onnettomuuksille, vaaratilanteille ja tilannekuvaan vaikuttaville häiriöille yhteinen sähköpostiosoite
 - ▶ Sähköpostia ei tarvita, jos ilmoitus tulee muuta kanavaa pitkin
 - ▶ Määritelmiä lisätty
- ▶ Toive vähentää päällekkäistä työtä
 - ▶ Mahdollistettu se, että toimijat sopivat keskenään ilmoitusten tekemisestä silloin, kun sääntely ei edellytä kaikilta omaa ilmoitusta

Lausunnoissa esiinnostettua 2/2

- ▶ Toive häiriöluokitteluun totuttelemisesta
 - ▶ Annetaan ensin ohjeena, ei vielä määräyksenä
 - ▶ Velvoittaa ensin vain valtion rataverkon haltijaa, valtion rataverkolla liikennöiviä rataverkon haltijoita sekä merisatamaraiteiden haltijoita
 - ▶ Kaupunkiraideliikenteen toimijat voivat halutessaan myös soveltaa (ilmoitusketju varmistettava)
 - ▶ Aiemmin sovittu Trafi/HKL häiriötilanteista ilmoittamisesta. (2018)
- ▶ Tietotietoturva/tietosuoja toteutuu/toteutetaan uudistuksessa koko ilmoitusketjun osalta. TL IV

Kiitos